

Kossuth Zsuzsanna élete és munkássága

Kossuth Zsuzsanna, iskolánk névadója Magyarország első országos főápolónője volt. 1817. február 19-én született Sátoraljaújhely Barátszere nevű városrészében, Kossuth László ügyvéd és Wéber Karolina ötödik gyermekeként. Az első és egyetlen fiúgyermek a családban Kossuth Lajos, akinek Kossuth Zsuzsanna a legkedvesebb húga, bizalmasa. Rokon lelkek, szinte elválaszthatatlanok egymástól. Zsuzsanna, aki maga is igen éles látású, tanulékony, intelligens, logikus gondolkodású, sok mindenben segíti a bátyját, s rengeteget tanul tőle. Például az 1831-es kolerajárvány idején bátyja segítőtársa - aki a felvidéki kolerajárvány kormánybiztosa ekkor -, együtt intézik a vesztegzárban lévő betegek és koleragyánúsak ügyeit.

Kossuth Zsuzsanna életének első igazán nagy sorsfordulója házasságkötése Meszlényi Rudolffal, aki bátyja feltétlen híve, s akinek nővérét Meszlényi Terézt ugyanebben az esztendőben, 1841-ben Kossuth Lajos veszi feleségül. Boldog, kiegyensúlyozott szerelmi házasságban élnek. Három gyermekük születik, az első kettő kislány (Ilka és Gizike), a harmadik fiú. A kisfiú megszületését szörnyű tragédia előzi meg a családban, Kossuth Zsuzsanna elveszíti a férjét. Mély gyászából a történelmi események rázzák fel, a hazaszeretete, a tettvágya, s az a szinte egész életútját meghatározó törekvése, hogy bátyjának segítőtársa legyen. Önfeláldozó tevékenységre, hivatásra, a betegek ápolására vállalkozik a szabadságharc idején. Felismeri, hogy nincs elég

ápolónő az országban, az egészségügyi ellátás katasztrofális, a kórházak felszereltsége nagyon hiányos, s kevés a számuk. A bátyja - kormányzóvá választása után két nappal - kinevezi őt a magyar honvéd csapatok országos főápolónőjévé.

A főápolónő valóban rengeteg "személyes tapasztalást" szerez, fáradhatatlanul - bár már ekkor tüdőbeteg, - járja az országot. 1849 nyarán 72 táborig kórház kezdi meg a működését munkája eredményeképpen. Ő maga is ápolja a sebesülteket, sőt lelki vigaszt is nyújt nekik. Gondoskodó figyelme még a betegek elhelyezésében is megnyilvánul. Odafigyel arra is, hogy az egy falubeliek lehetőleg ugyanabba a szobába kerüljenek. Nemcsak a sérült magyar honvédeket, hanem a kórházi ellátásra szoruló osztrák katonákat is ápolja. A sebesültek így emlékeztek Zsuzsannára: "Anyai gyengédséggel bánt velünk." Három hónapig járja az országot, nemcsak ellenőrzi a kórházak működését, hanem újabb szükségkórházakat is létrehoz. A végsőig kitart önként vállalt hivatása mellett. A szabadságharc bukását megelőző hetekben is sok kórházban megfordul, mindenütt súlyos sebesülteket lát, s ráadásul kolera is tizedeli a betegeket. A helyzet reménytelenné válik, az orvosok, ápolók hősiességükkel ekkor már kevésnek bizonyul, hiszen nincs kötszer, gyógyszer, élelmiszer.

A bukás után Kossuth emigrációba kényszerül. Zsuzsanna gyermekeivel, édesanyjával, két nővérével és azok családjával (négy asszony és kilenc gyermek) menekülni kénytelen. Útközben meghal a másfél éves kisfia, Rudolf. Nagyváradon - egy heti keserves utazás után - orosz fogságba kerülnek. Állandó felügyelet mellett tizenkettő magukkal nyomorognak egy szobában. Később valamelyest jobb körülményeket sikerül kiharcolnia családtagjai számára, mindezt bátor, tiszteletet parancsoló fellépésével éri el. Az oroszok távozása után osztrák fogságba esnek. Az osztrákok arra kényszerítik a családot, hogy visszamenjenek Pestre. Útközben az anyának most vörhenyes kislánya életéért kell aggódnia. Pesten, az Újépületben embertelen körülmények között, közel fél évig tartják fogva őket. Kossuth Zsuzsannát hazaárulással

vádolják. Védőügyvédje nincs, önmagát kell megvédenie. A tárgyaláson rendkívül nagy szónoki erővel, hatásosan, logikusan érvel, mondván: csak azt tette a szabadságharcban, amit joga és kötelessége volt tenni, ápolta a sérülteket, a betegeket. Végül is osztrák katonatisztek állnak ki mellette, akiket magyar honvédkórházban ápoltak a szabadságharc alatt: **"Ennek az asszonynak köszönhetjük az életünket, ő nem az ellenséget látta bennünk, hanem a szenvedő embert..."** Így felmentik az első országos főápolónőt. Bár mindenki azt tanácsolja a Kossuth család itthon maradt tagjainak, hogy hagyják el az országot, ők maradnak. Zsuzsanna hisz abban, hogy a magyar nép visszavárja a vezérét, s ezért Kossuth Lajos testvérei nem menekülhetnek el.

Kossuth Zsuzsanna kosztosokat tart, hogy a mindennapi élelmet elő tudja teremteni testvérei, azok gyermekei, és saját családja számára is. Valamivel később nevelőintézetet is nyit, amelyben a magyart, a történelmet ő tanítja, a hazaszeretet érzését plántálva tanítványaiba. Az osztrák hatóságok sorozatos zaklatása miatt 1851 augusztusában már attól is eltiltják, hogy kosztos diákokat tartson. Mindezek ellenére az ötvenes évek elején Kossuth Zsuzsanna részt vesz egy összeesküvés előkészítésében Makk Józseffel és Jubál Károllyal együtt, abban bízva, hogy Kossuthot sikerül visszahozni az országba, s belső felkelést szervezni az osztrákok ellen. Ez volt az ún. Makk-féle szervezkedés.

A Kossuth család újabb megpróbáltatások elé néz, miután lelepleződik a szervezkedés. Kossuth Zsuzsannára ismét börtönbüntetés vár. Az összeesküvés vádját szerencsére nem tudják rábizonyítani. Azzal a feltétellel helyezik szabadlábra, hogy a Kossuth család valamennyi itthon maradt tagja elhagyja a Habsburg Birodalom területét, ezért megkapják az engedélyt az Amerikába történő kivándorlásra. Először Lipcsébe, majd Brüsszelbe utaznak. Maradásuk itt sem lehet, naponta kapják az osztrák hatóságok felszólító levelét, hogy a legközelebbi hajóval hagyják el Belgiumot. Kossuth Zsuzsanna tudja, hogy nagyon beteg, idős édesanyja nem élné túl a tengeri utazást, ezért a belga királyi családtól kér segítséget, hogy egyelőre maradhassanak

Brüsszelben. Kossuth Zsuzsanna maga is igen beteges már ezekben az időkben, ennek ellenére kitanulja a csipkeverést, hamarosan nyit egy kis üzemet. Miután Kossuth Zsuzsanna édesanyja meghalt - anélkül, hogy még egyszer láthatta volna száműzetésben élő fiát -, az Amerikába történő kivándorlást már nem lehetett elodáztatni. 1853 tavaszán érkeznek meg New Yorkba. Az emigránsok közül sokan a család segítségére lettek volna, de Zsuzsanna önérzetesen visszautasítja a felajánlott segítséget: "Nem azért jöttünk ebbe az országba, mert itt rokonszenvre számítunk, hanem azért, mert dolgozni akarunk." Itt is csipkeverő műhelyt nyit, ruhavarrást vállal. Fáradhatatlanul dolgozik a gyermekeiért, hogy örökségül hagyhassa rájuk a kis üzemet. A lányait is munkára, önállóságra neveli. A sok megpróbáltatás, küzdelem ekkora már aláássa egészségét, tüdőbetegsége régóta kínozza, elfogy a maradék életeréje, s 1854. június 29-én meghal. New Yorkban temették el Magyarország első országos főápolónőjét, akinek hazaszeretete, erkölcsi tartása, önzetlensége, humánuma példa lehet a mai kor számára is, akinek száműzetésében írott sorai őszinte vallomásként hatnak azóta is küzdelmes élete céljairól:

"Olyan mérhetetlen vigasz volt számomra, hogy dacolhattam a viharral, megoszthattam a nyomorúságot, hogy szenvedhettem és küzdhettem letiport, vérző hazámba. Boldog voltam, ha egy könnyet letörölhettem, ha egy nyomorúságos szív terhén könnyíthette. A magam szenvedéseit alig éreztem. (...) Kiűztek engem a szeretett, szenvedő hazából, anélkül, hogy leborulhattam volna földjére, utolsó búcsúszót mondani. És mindez nem az én hibámból történt..."

Kossuth Zsuzsanna szülőháza Sátoraljaújhelyen